

organist Pišler dobesedno posestniku Vidu Kokolj; to se glasi: „Cenjeni g. Vid Kokolj, ker Vi ob času zbirce ne odarujete mežnarja, in ker pravite, da ga ne rabite, Vam pošljem za današnji dan pot, ki sem ga bil prisiljen napraviti radi spovedi Vašega hlapca, računa za K 3— reči z besedami tri krone a. v. kar se naj blagovoli v 3 dneh poravnati, sicer Vas izročim advokatu. S poštovanjem Ivan Pišler m/p. Sv. Barbara v Halozah dne 8./IV. 1911.“ Mi smo pri tem sami radovedni, koliko sta v tistem apostolskem času ta dva učenca s Emavsja si pot računala, in sicer v temi, ko Pišler toliko računa kateri ni nikakov učenec bil Kristosov pri belem dnevu. Prašamo uredništvo o tej zadevi pojasnila . . . V vsaki številki „Stajerca“ se bode razkrivalo delovanje naših denarja željnih pastirjev in politikarjev natanko, ako ne bode miru od njih. Vogrin se zdaj poboljšal je Kaplanu tak naročil je: Naj večkrat bo pri Ani meša, S tem se krčmarjem štrana zmeša . . .

Vičanci pri Veliki nedelji. Velikonedeljska kmetijska podružnica priredi velik kmeto-gospodarski shod dne 21. maja t. l. ob 2. uri popoldan na vzornem posestvu gosp. Škerleca v Vičancih, ter vabi spodnještajerske zemljiške posestnike, da se tega shoda udeležijo. Govorilo bode več strokovnjakov i. s.: o načinu kako in s katerimi sredstvi je mogoče kmetovalcu svoje pridelke pomnožiti; o raznih gospodarskih novostih, ki se danes kmetu ponujajo; o sadreji, oziroma napravi sadnih drevesnic; o poljski setvi s strojem; o napravi novih brežnih travnikov in napravi malih novih travnikov na prej

neproduktivni zemlji. Na razgovor pride umetno gnojenje in se bode razkazalo razna gospodarska orodja ter se podučevalo o deteljni setvi po najnovejšem načinu in kako je treba zemljo izkoristiti do zadnjega ara. Vičanski Škerlec bode temeljito vse natanko razkazal, ter razložil, zakaj mora biti ravno tako in ne drugače urejeno ter se lahko vsak zborovalec z lastnimi očmi o tozadevnih uspehih in o marsikaterem poskusu prepriča. Seveda se sme tega shoda udeležiti tudi vsak gospod iz vsakega stanu in brez razlike na narodnost.

Podružnični načelnik: **Senior**, stotnik v p.

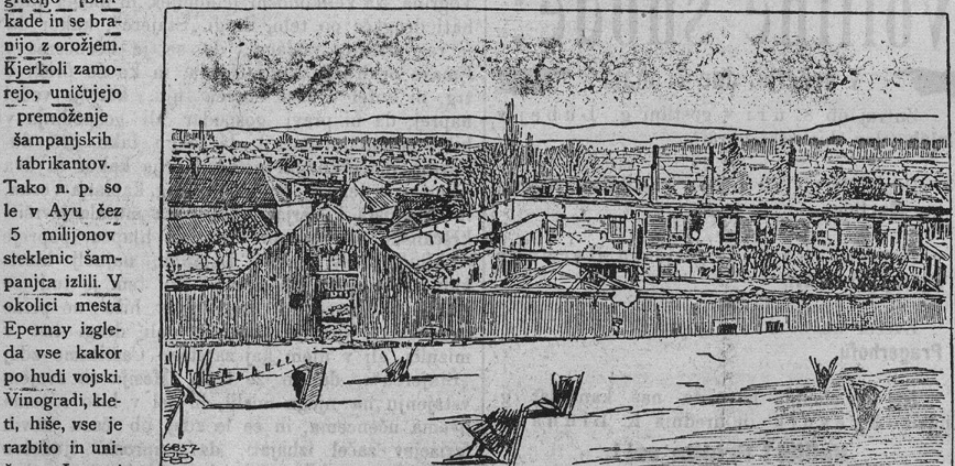
Iz Jesenic. Volilni imeniki za občinske volitve so bili razgrnjeni na vpogled skozi tri tedne v občinski pisarni na Jesenicah. Vsak naš soumiselnik je v tem času svojo dolžnost storil. Kliko pouličnih prepečev, pijancev in svinjarjev ki igrajo po Jesenicah svojo vlogo, rimskomiselnih Škubcev in Zabukovcev moramo poraziti, da se zopet enkrat dvignijo Jesenice na nivo poštenega dela in resnega naprednega in občinskega gospodarstva, ki ga je že pretekla leta izvrševala naša stranka na Jesenicah Kdor je za ta načela, naj gre z nami v boj, kdor pa drugače misli, naj gre za svojo pot! — Jeseniški načelnik požarne brambe g. Lovro Balok hoče na vsak način postati jeseniški rimski katoliški župan. V sedanjemu času volilnega boja je dal sledeča vabila na Jesenicah in na Savi na desko požarne brambe nabiti: »Vabilo! Vsi delojoči udje, od prostovoljne požarne brambe Jeseniške se vlnudno vabite dne 15. t. m. ob 1/2 4 uri popoldne popolnoma v paradni obleki v gasilni hram da se potem udeležimo procesije vstajenja našega gospoda zveličarja Jezusa Kristusa. Amen! (Pečat) Jesenice, dne 12./IV 1911. načelstvo. Komentarja menda k temu ne potrebujemo! — Politični glasovi. Od tu in tam se čuje, da bi stari klerikalci za prihodnje občinske volitve, radi sklenili z nami nekak kompromis. Kaj pa poročemo mi k temu? Gospodje klerikalci! Ali se spominjate, da sta imeli obe stranki

na Jesenicah svoj čas kompromis? Kdo ga je prelomil v jeseni leta 1907? Ali niste ravno vi nastopili kljub kompromisu proti nam? Ali niste že za te občinske volitve, ki se imajo vršiti, iskali zveze pri vseh nam nasprotnih strankah? Ali se ni vaš dični oča Škubec, ki je duša vaše politike, muzal sedaj pri tej sedaj pri oni stranki, ki je nam v dno duše sovražna? Kdo je prijel shode ajmohtarjev na Jesenicah, Hrušiči, Planini in s tem žalil najsvetejša čustva našega ljudstva? Ali se spominjate na ostudne napade z Jesenic v »Slovenec« poslane od fajmostra Škubica na našo stranko v klerikalnih časopisih? Moremo li mi iti roko v roki s tako stranko? Ali je čudno, ako smo izgubili vso vero na Jesenicah? In njene kompromise, dokler ima take voditelje? Ne rečemo, da ni nekaj mož v klerikalni stranki, s katerimi bi se dalo vsaj govoriti, in ti moške same v srcu obsojajo klerikalno ajmohtarstvo pošetje. Ti moške pa naj se otresejo svojih gnjusnih voditeljev in naj gredo z nami na programu »Jeseniške in Savske gospodarske stranke« pa mirna Bosna. Ali praznujete z nami veselo napredno alelujo vstajenja napredka, ali pa ležite pod mrzlim kamnom ajmohtarске more! Kompromisov pa ne moremo poznati več!!! — Morala udov katoliškega delavskega izobraževalnega društva. Obrčuk Josip Vodiček je predaval na veliki teden svojim čukom v neki tukajšni skrivni gostilni o »Operaciji ženskih spolnih bolezni«. Neki sočuk se je moral na gostilniško mizo spraviti in tam je učeni Vodiček svojim sobratom Čoporu, Torkerjem itd. pokazal svojo kunšt. Instrumente se je sposodil baje od neke bivše device in je menda tako razumno operacijo izvršil, da ga prav toplo jeseniškim damam v slučaju kake obolenosti v spodnjih delih pripravimo! Vodiček je bil poprej mežnar in se je izuril v tej stroki pri različnih farovških kuharicah! — Menda ga bode tudi g. fajmostr Škubic v prihodnem »Slovenec« prav toplo pripravil! — Potem pravi kaplan Kogej, ni čuda da se v katol. delavskem domu, najfinjša izobrazba in pa zabava najde! Ja mi tudi temu vsestransko potrdimo! — Ia sicer v tolažbo gg. Škubica in Kogejal

Zagoreci pri Sv. Lovrencu slov. gor. Tukajšni posestniki smo sklenili, da si s časoma osušimo naše muževne travnike, jih zboljšamo in prenovimo. Na večkratno prošnjo je prišel znani strokovnjak g. Škerlec Vičanski od Velike nedelje, ter razpravil različna tozadevna vprašanja, (na dan 9. t. m.) Navajal je vzgled umnega kmetovanja iz posameznih panog kmetijstva ter dejal, da edino le s pomočjo dobrega travnika nam je mogoče priti do boljše bodočnosti pri kmetovanju. Vse drugo, je dejal, je le postranski dobiček. Nadalje nas je podučil, kako naj postopamo pri osuševanju naših malovrednih travnikov, ki s ustanovimo vodno zadruogo, to pa radi tega, ker le na tak način nam je mogoče dobiti podporo iz 54 milijonskega fonda pri poljedelskem ministertvo. Omenil je, da je ta denar določen za pomnožitev krmil, za izboljšanje živinoreje. Torej je taka zadruška velikega pomena. Po drugi strani pa dobimo 40% deželne in državne podpore Torej na noge, je dejal g. Škerlec, dokler se nam denar ponuja! — Najprej treba obilno lepe krme, potem še misliti na boljše pasmo živine in ko imamo isto, je treba gledati, da dobimo od živine popolen dobiček, ker samo gnoj od živine in prireja telet ne zadostuje, ampak je gledati na dobiček od mleka. Ker smo pa preveč oddaljeni od mesta in nimamo mlekarne, da bi spravili mleko v denar, si moramo nabaviti posnemalnice in prodajati sirovo maslo (puter). Pri tem nam je g. Škerlec na podlagi lastnih izkušenj pri posnemalniku, katerega je kupil pri delniški družbi »Alfa Separator« (na Dunaju XII. Wienerbergstrasse 31) izračunal in s številkami dokazal, kako lepi dobiček imamo na tak način pri naši živini. Sklenili smo, da se ravnamo po njegovih nasvetih in g. Škerlec nam je naredil takoj prošnjo za podporo pri osuševanju naših malo vrednih travnikovih, katero smo vsi posestniki omenjenih travnikov podpisali, ki smo bili navzoči, ter jo pošljemo na vis. deželni odbor. Omeni se še, da je predavatelj g. Škerlec govoril nad poldrugo uro tako navdušeno za kmetске koristi, da smo se mu čudili in se možu pozna, da se res veliko trudi, misli, računi in zelo veliko tuhta v svoji stroki, ter je priporočena vredno, da ga tozadevno posnemamo. Za njegov trud se mu najprijaznejše zahvalujemo in želimo da nas v kratkem zopet obišče. Ivan Holc.

Viničarska revolucija.

Nekaj časa sem se pojavlja v vinorodnih krajih na Francoskem nezadovoljnost med tamošnjimi »viničarji«, na Francoskem imenujejo namreč »viničarje« kmete-vinogradnike same. Med temi kmeti se je pričela iz raznih gospodarskih vzrokov velika revščina. Vlada vzrok te revščine ni prav razumela; vstvarila je postave, ki so pa nezadovoljnost še hujše razširili. Sovražstvo kmetov se obrača zlasti proti velikim fabrikam šampanjca. Prišlo je najprej do velikih izgredov in naposed celo do krvavih bojev s priklicanim vojaštvom. Vojaštvo je zdaj sicer nasilstva omejilo. Ali revolucijski duh tli še vedno in vsak dan zopet zamore se pričakovati prelivanja krvi. Danes prinašamo nekaj slik iz teh krvavih kmetijskih uporov. Na prvi sliki vidimo zgorej v levem kotu nekega 80 letnega kmetjskega veterana, ki nosi zastavo upornikov. Na desni strani (zgoraj) vidimo uporne kmete, ki marširajo proti mestu Epernay. Spodaj vidimo uporne »viničarje« z orožjem in zastavami v bližini mesta Ay. Uporniki nastopajo seveda jako nasilno. Druga slika nam kaže razvaline fabrike za izdelovanje šampanjca, ki so jo uporniki v svoji besnosti zažgali. Ostalo je le še zidovje fabrike. V raznih krajih prišlo je že do krvavih spopadov med upornimi kmeti in vojaštvom. Uporniki gradijo barikače in se branijo z orožjem. Kjerkoli zamorejo, uničujejo premoženje šampanjskih fabrikantov.



Tako n. p. so le v Ayu čez 5 milijonov steklenic šampanjca izlili. V okolici mesta Epernay izgleda vse kakor po hudi vojski. Vinogradi, kleti, hiše, vse je razbito in uničeno. Le pri fabriki, katero vidimo na naši sliki, napravili so uporniki čez 6 milijonov frankov škode. Fabrika pride zdaj v likvidacijo. Ali tudi drugi gospodarski polomi bodo posledice uporov.

Dr. Anton Korošec, kje ste?

V svojem »Slov. gospodarju« ste pisali pred par tedni, da je vse zlagano, kar je »Stajerc« glade slovenskih posojilnic pisal. Priporočali ste, da naj urednik K. Linhart te trditve ustmeno na javnem shodu ponavlja. Obenem ste obljubili, da bodejo potem vse prizadete slovenske posojilnice proti uredniku Linhartu tožbo vložile. Mi smo ta Vaš poziv sprejeli in hočemo vse v »Stajercu« gledè brezvestnega poloma slovenskih posojilnic napisane članke javno in ustmeno povedati in ponavljati. Pripravljene smo torej, da pred sodnijo vse ponavljamo in dokazemo . . .

Tedni so minuli, »Slov. Gospodar« pa — molči. Vprašamo Vas torej javno, g. dr. Anton Korošec, zakaj ste dano besedo snedli?

Pojasnimu stvar v javnosti in pred sodnijo! Ako bi pa tega ne hoteli storiti, potem s tem

sami dokažete, da je vse do pičice res, kar je „Štajerc“ o slovenskih posojilnicah pisal.

Vun z odgovorom, vse časti vredni g. dr. Anton Korošec!

Volilni boj.

Zaupniki, pozor!

V raznih občinah določili smo že svoje zaupnike, v ostalih se to še zgodi. Kjer pa tega ni, naj naši somišljeniki sami z vsemi sredstvi za volitve delujejo. Izvolijo naj si sami zaupnika, ali pa naj določijo posebni volilni odbor. Ni namreč dovolj, ako se le na dan volitve svoj glas odda in agitira. Treba je že zdaj delati! Kajti naši nasprotniki delujejo z vsemi sredstvi, da bi na sleparski način zmagali. Zato naj naši zaupniki pazijo! Prosimo torej naše prijatelje, da se sledečih navodil natančno držijo!

I. Kdo je volilec!

Voliti sme vsak 24 letni moški avstrijski državljani, ki stanuje v dotični občini že najmanj eno leto od tistega dneva, ko je bila volitev razpisana. Voliti pa ne smejo: aktivni vojaki in žandarji, nadalje osebe, ki so v konkurzu, ki dobivajo javno miloščino, ki stojijo pod kuratelom in imajo varuha. Kdor je bil zaradi volilne sleparije kaznovan, nima volilne pravice.

II. Kako se voli?

Vsako mora osebno voliti in niso nobena pooblastila dovoljena. V prvi vrsti pa velja to-le: Voliti zamorejo le tisti volilci, ki so vpisani v volilni imenik (ali v volilno listo, „Wählerliste“). Na to je treba posebno paziti!

III. Volilni imeniki.

V posameznih občinah so volilni imeniki že sestavljeni in razpoloženi. V drugih se bodo to v najkrajšem času zgodilo. Pozor torej! V tistih občinah, kjer imajo naši nasprotniki občino v rokah, se dostikrat naše volilce izpusti. Tudi se take naše nasprotnike, ki sploh niso volilci, v volilne imenike vpisuje. Proti taki slepariji ali pomanjkljivosti je treba takoj nastopiti. Pozneje ne pomaga nič. Volilne imenike morajo občine 14 dni razpoložiti, da zamore vsak volilec vanje vpogledati!

IV. Kaj je najprej storiti?

Naši zaupniki naj takoj, ko se volilni imenik razpoloži, ta imenik natančno prepišejo. Potem naj po posameznih vaseh pregledajo: a) ali so vsi naši somišljeniki vpisani; b) ali so kakšni nasprotniki vpisani, ki niso volilci. Ali se eno ali drugo napako najde, potem naj naši zaupniki takoj reklamirajo.

V. Kako se reklamira?

a) Ako kakšen naših volilcev ni vpisan v volilni listi (ali volilnem imeniku), naj grè takoj k županu (rihtarju) in prinese seboj krstni list ali domovinski list ali pa delavsko knjižico. Pri županu naj zahteva, da se ga sprejme v volilni imenik. To seveda nič ne košta. Napravi se pa reklamacijo tudi lahko pismeno. V ta namen se napiše na polo papirja to-le:

»Slavno županstvo

Zahtevam, da se me vpiše v volilni imenik za državnozbornske volitve Prilagam krstni list (ali domovinski list ali delavsko knjižico), ki dokazuje, da sem 24 let star in avstrijski državljani. Da stanujem v občini že več kot eno leto, je splošno znano. Prosim da se to pritožbo c. k. okrajnemu glavarstvu v predložim.

V dnè 1911.

(podpis) <

Ta pritožba ne potrebuje nobenega štempeljna. Predložiti naj se jo takoj občinskemu uradu. Vzorec za reklamacije dobijo zaupniki pri „Štajercu“.

b) Ako je vpisan v volilnem imeniku kakšen nasprotnik, ki pa po postavi ni volilec, potem naj se ga „vun reklamira“. Eden naših zaupnikov grè potem k županu in reče: „Ta in ta je v volilnem imeniku, pa ni volilec, zato ga 24 let star (ali ni eno leto v občini

linne sleparije kaznovan). Prosim da se ga izbriše“. Seveda se to tudi lahko pismeno napravi. Tistega, ki se ga je „vun reklamiralo“, se mora o temu obvestiti. To pritožbo mora župan v 3 dneh glavarstvu predložiti. Ako nasprotniki kakšnega naših somišljenikov „vun reklamirajo“, naj grè takoj k županu in naj dokaže, da nasprotniška trditve ni resnična. Zapomniti treba: Vse te reklamacije se morajo izvršiti tekom 14 dneh, v katerih so volilni imeniki razpoloženi. Pozneje ne pomaga nobena pritožba. Vsaka reklamacija se mora za se posebej napraviti.

VI. Izkaznice.

C. k. okrajno glavarstvo napravi za vsacega volilca izkaznico (legitimacijo), ki jo mora občina volilcu na njegov dom dostaviti. Če kdo 24 ur pred volitvijo ni dobil te legitimacije, naj grè na občino ponjo. Če je kdo izkaznico izgubil, sme pri glavarstvu drugo terjati.

VII. Torej pozor!

Ponavljamo še enkrat, kaj imajo zaupniki storiti:

1. Volilne imenike prepisati!
2. Reklamirati!
3. Nam pri „Štajercu“ za vsako občino naznaniti, kdaj so imeniki razpoloženi.
4. Vsako nasprotniško sleparijo in nasilje nam takoj naznaniti!
5. Kratka a jedrnata poročila o volilnem gibanju „Štajercu“ pošiljati.
6. Agitirati, znancem in prijateljem našega kandidata naznaniti, z vsemi močmi delati, da dobi naš kandidat čim več glasov!

Vsi na delo!

Volilni okraj število 24

Maribor (levi breg). Sv. Lenart, Zgornja Radgona, Ljutomer voli:

Franc Girstmayr

veleposestnik
Leitersberg.

Franc Girstmayr, veleposestnik v Leitersbergu, je bil pač najboljši kandidat, kar smo jih mogli najdeti. Kajti celo svoje življenje je ta vrli kmetovalec delal za gospodarski blagor. Kot politik se lahko o njemu reče, da se ni nikdar udeleževal narodnjaških hujskarij, ker je imel vedno polno glavo gospodarskih stvari. Kot veleposestnik je bil vedno naravnost vzorni gospodar. Tudi najhujši nasprotniki morajo priznati, da je Girstmayrovo posestvo vzorno urejeno. Njegovi posli ga častijo in ljubijo, kakor očeta in so pri njemu desetletja dolgo. In kot človek je Franc Girstmayr značaj, kakor jih je

malo. On pozna le eno pot: ljudstvu treba brez ozira na levo in desno pomagati! V mariborskem okraju bo naš Girstmayr dobil največje število glasov, ker ga tukaj vsakdo osebno pozna in spoštuje. Ali tudi v drugih okrajih bo šlo. Roškarja ne mara nikdo več!

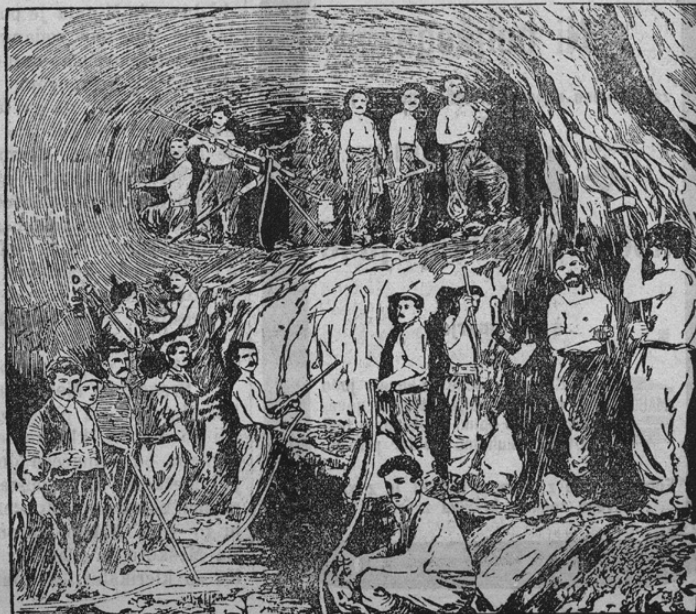
Viničarji in posli so posebno veseli, da je naša stranka ravno vrlega g. Girstmayr postavila. Kajti oni ga poznajo kot moža, ki ima tudi vroče srce za revne viničarje in posle. Roškarja pa poznajo kot bahača, ki niti manjših kmetov ne pogleda, čeprav je bil sam enkrat nekaki hlapec pri nemških kmetih. Mi viničarji bodedo vsi Girstmayra volili!

Zaupni shod v Leitersbergu. Pretekli tork popoldne vršil se je v Sarnitzovu gostilni v Leitersbergu izredno dobro obiskani shod zaupnikov naše stranke iz mariborskega okraja. Sprejeli so se velevažni sklepi. Iz krogov volilcev se je stavilo na kandidata g. Franc Girstmayr razna gospodarska in politična vprašanja. Odgovoril je natančno in tako zadovoljivo, da je doživel veliko odobravanje. Zaupniki so Girstmayrovo kandidaturu z velikim veseljem pozdravili. Obljubili so, da bodejo z vsemi močmi delali, da se g. Girstmayr za poslanca izvoli.

Naš skod v Pesnici. Preteklo nedeljo po kosilu zbrali so se vrli kmetški volilci iz Pesnice in sosednih občin v lepi gostilni župana g. Hoiniga. Dvorana je bila polna. Shod je otvoril in vodil naš urednik g. Karl Linhart. Pozdravil je mnogoštevilne zbrane volilce in raztolmačil v poljudnih besedah pomen naših shodov. Nato je dobil kandidat g. veleposestnik Franc Girstmayr besedo. Leta je v nemškem in slovenskem jeziku povedal svoj program. Naglašal je zlasti ob velikem odobravanju, da bode v slučaju izvolitve vedno in povsod kmetške gospodarske zahteve zastopal. Volilci so potem na govornika razna vprašanja stavili (tako n. pr. glede melioracij travnikov, glede vojaških bremen, glede živinoreje, glede vinske pridelave itd.). Cela vrsta vrlih posestnikov se je tega razgovora udeležila. Kandidat g. Girstmayr je vsa vprašanja natančno razložil. Na predlog splošno spoštovanega veleposestnika g. Reppniga sprejela se je potem ednoglasno kandidatura g. Girstmayr. Vsi volilci so obljubili, da bodejo z vsemi močmi delali, da dobi g. Girstmayr pri volitvah vse kmetške in viničarske glasove. Urednik g. Linhart je potem v daljšem govoru v slovenskem jeziku raztolmačil kmetške zahteve. Povedal je tudi natančno, kako nastopajo prvaki s svojim Roškarjem, ki je le hlapec političnih kaplanov. Govornikom so volilci navdušno ploskali. Nato je bil skoraj 3 urni shod zaključen. Preje pa so zborovalci za posamezne občine izvolili zaupnike. V našem kraju dobil bode g. Girstmayr skoraj vse glasove. Celu v doslej najtemnejših občinah so kmetje sklenili, da ne marajo več za lenega Roškarja, ki

Novi tunel.

Te dni so končali predor, ki je znan kot tunel skozi Lötschberg v Švici. 4 1/2 leta so delali inženirji in delavci na tem tunelu. Tunel je 14.536 metrov dolg. Rabilo se je za 2528 delavskih dnij. Vsak dan so goro za 12 do 14 metrov predrti. 330 metrov se je moralo z roko predreti, ostale pa z velikanskimi mašinami. Streljalo se pri temu sploh ni, kakor doselej pri vsakem tunelu. Naša slika kaže delavce v tunelu v hipu, ko so predor ravnokar dokončali.



Der Durchschlag des Lötschberg-Tunnels